

1 ביוני 2021
כ"א סיון תשפ"א

סיכום מפגש ועדת איכות הסביבה מיום 19.5.21

בתאריך 19.5.21 בין השעות 19:30-22:00 התקיימה פגישה בוועדה לאיכות הסביבה, בזום.

המשתתפים:

יניר שמולביץ, רונית ויתקון ברקאי, דרורה בלגה, דוד כץ, ענת איכר שהם, אוריה בארי, נדב גופר, עמית שור, אסתי אוסובסקי, אורי הלברשטט, נופר ששון עופר, ענבל פרג. משתתפים אורחים: קרין טננצפ – יועצת המועצה לאיכות אוויר, פרופ' חיים כהן, ד"ר בניהו יוסף.

עדכוני היחידה הסביבתית – יניר שמולביץ:

- בימים אלו עקב המצב הבטחוני אנחנו עובדים במצב חירום אשר משפיע גם על איסוף האשפה.
- **פורום ביני-אגפי** – התחלנו קורס של 8 מפגשים למנהלי המועצה במסגרת פורום מנהלים לקידום הקיימות במועצה, בהנחיית רן רביב ממרכז השל. אנחנו עוברים תהליך דרמטי שבו אנו מכניסים מחלקות נוספות לשימוש בשפת הקיימות, על מנת שהנושאים ישתלבו בתוך תוכניות העבודה של המחלקות. רונית יו"ר הוועדה ונדב גופר משתתפים גם הם ומביאים מניסיונם. מבחינתנו זו ממש מהפכה.
- לשאלה האם ניתן יהיה לבצע מהלך דומה עם ראשי וועדי הישובים, ניתן המענה כי ישנה מנהלת ישובים חדשה בשם ליאורה יפרח המעוניינת לבצע הכשרה לוועדים אשר יכנסו לתוכה גם תכנים מתחום הקיימות.
- **פרסום קולות קוראים למיזמים קהילתיים** - בשאיפה נפרסם בשבוע הבא את הזוכים בקול קורא לביצוע פינות מחזור לפחות אחת בכל יישוב.
- **הום ביוגז** – עמדת הפיילוט ליצירת גז מזבל אורגני כבר פועלת בחצר היחידה הסביבתית.
- **גינון אקולוגי** – נכון להיום יישוב אחד פנה לקבל ליווי אקולוגי ושניים נוספים מתלבטים (כרמי יוסף, בית עוזיאל, שעלבים). למי שלא מכיר את היתרונות של הגינון האקולוגי ומתעניין יכול לקיים פגישה עם נופר ששון עופר.
- **חינוך יער** - הפעילות נמשכת. עד כה נרשמה שביעות רצון גדולה אשר באה לידי ביטוי במשובים של צוותי החינוך וההורים. אנו צועדים לכיוון בו עוד ועוד כיתות משתתפות בפעילות זו. בכרמי יוסף קם בית ספר חדש קרוב ליער ואנו מאמינים שיכנסו לתהליך. בנוסף, יש התעניינות גם בקרב הגנים. התקיים מפגש חשיפה בהשתתפות 24 גנות. נרשמו 8 גנות להשתלמות. אנו מעריכים שיפתחו 13 גנים.
- **קול קורא סביב טבע** – המועצה זכתה בקול קורא הכולל טיפול מפגעים בשטחים הפתוחים ויצירת כנס בנושא. מדובר על תקציב של 300 אלף ₪ והמועצה מוסיפה חצי מהסכום.

עדכוני צוותים:

צוות נמלת האש

נדב גופר: נמלות האש נמצאות בכל מקום ויש צורך לדבר על מדיניות מול המשתלות ומדיניות הסברה. כדאי לבצע בהקדם. משתלת סלונר הסכימו לתלות שלט במשתלה הכוללת את הפעם האחרונה אשר בוצע ניטור. העלאת המודעות לנושא יכולה לסייע גם לאחרים להירתם. יש צורך לעודד את ועדי הישובים לטפל בתחומם. בוצע סיכום על ידי הצוות.

ענת אכר-שוהם: המשתלות מבקשות שלא נייצר דמוניזציה למשתלות. יתכן שנבקש שנמלת האש תהיה הנושא העיקרי למפגש הבא.

מפעל נשר

רונית ויתקון ברקאי: הצטרפו אלינו לדיון היום קרין טננצפ, יועצת המועצה לאיכות אוויר ומס' תושבים מומחים בתחום זה, פרופ' חיים כהן וד"ר בניהו יוסף.

קרין: התקבל החומר שביקשנו במסגרת חופש המידע מהמשרד להגנת הסביבה. כמו כן שלחנו הערות למשרד, מחוץ להליך הרגיל, על טיוטת ההיתר.

המשרד להגנת הסביבה צופה שטיטת ההיתר תהיה מוכנה באוגוסט וניתן יהיה לצפות בה באתר המשרד ותינתן לציבור האפשרות להעיר הערות במשך כחודש וחצי. לאחר מכן המשרד ייתן היתר סופי ומעבר לכך לא ניתן יהיה לערער אלא בערכאה משפטית.

דוד: האם המועצה התייחסה גם לנושא הבקרה והאם שיפרנו את יכולת הבקרה על מנת לבדוק שהמפעל עומד בתנאים?

ענת: המשרד שם באתר נתונים ממוצעים ומעובדים, חריגה גם אם הא קטנה המתרחשת מידי יום יכולה להעיד על המצב.

קרין טננצפ: האם אתם מעוניינים למצוא ריכוז גבוה בתחנת הניטור ולקשור אותו לריכוז גבוה בארובה? אם נמצא בשעה מסוימת ריכוז גבוה, נצטרך לקחת בחשבון את הרוח. חלקיקים יכולים להגיע מכל מקום אפשרי. אם היה מזהם מסוים אחד האופייני רק לנשר היה קל יותר למדוד.

חיים כהן: יש $PM_{2.5}$ האופייני לנשר. ישנם 3 נושאים שלא מכוסים בדיונים:

1. דיוקסינים – חומר אורגני שהוא אתר עם רמת רעילות גבוהה, פי 50,000 מאשר הרעל CO. דיוקסין נוצר כאשר יש חומר אורגני עם טבעות בנזניות + חמצן + התקנות. יש צורך לבצע 3 פעמים בשנה דגימת דיוקסינים. את הדיוקסין שולחים למעבדות בחו"ל (אין בארץ). אם נשר יודע על הדיוקסין מראש הוא יכול להפעיל טמפי גבוהה שבה אין בעיית דיוקסינים (1200°). קיימת אפשרות למנוע מנשר לייצר דיוקסינים על ידי הכנסת דטקטור – מודד טמפי לכל כבשן, דבר אשר לא מופיע בהיתרים.

קרין: זה כן מופיע בהיתר, וגם בתקנים. המפעל מחויב להפעיל טמפי גבוהה. מה שחשוב במה שאתה אומר זו הבקרה על זה.

חיים כהן: 2. ישנם חומרים נוספים חוץ מכספית היכולים להיות מסוכנים. שיטת מוניטורים היא שיטה לא נכונה. אם אין ב RDF כספית, ארסן וחומרים אחרים בשריפה, אז הם גם לא יהיו בפליטות. יש בדיקות XRF online מעבר לבדיקות מעבדה שהן offline.

קרין: זה כן קיים בהיתרים. מה שמפעל נשר ביקשו ביוני והתנגדנו זה להגדיל את מה שמותר להם. אין דרישה לאנליזה אונליין גם בתקנים האירופאים. כרגע נשר מבצעים בדיקות offline והתוצאות בתחום המותר להם. לכן השאלה מה נדרוש – האם דרישה שלא מופיעה בתקנים ויש עליה עלות כלכלית גבוהה?

חיים: התקנים הם ישנים, היום המערכות טובות ורגישות יותר.

בניהו יוסף: כרגע יש לנשר היתר גבוה וזו הבעיה המרכזית. אם נצליח לגרום לנשר להוריד מ 800 ל 500 נפתור חצי מהבעיה.

חיים: 3. הפליטות עשויות לגרום למחלות דרכי הנשימה שילדים הכי רגישים אליהם, ולכן כדאי לבצע סקר אפידמיולוגי של מחלות דרכי הנשימה במועצה בגיל הרך. לבדוק האם מחלות הנשימה הם מעל הממוצע הארצי.

ניתן לקבל את הנתונים מקופות החולים. אם נגלה שהנתונים במועצה גבוהים זה יחייב את המפעל לשנות. בעבר לא הצלחתי לדרוש זאת מול נשר וראשי המועצה.

בניהו : הבעיה היא לא מול נשר אלא מול המשרד, שיורידו את רמת ההיתרים. יש דרישה של המשרד מ 2018 שנשר חייבים לעמוד ב 500 מ"ג ערך פליטה ואת זה נשר לא עשו. כאן יש לנו case כי זו דרישה של המשרד. אני מבקש שקרין תשלח את מסמך הייחוס האירופאי שעליו מסתמך המשרד להגנת הסביבה.

אורי הלבפשטט : המשרד לא יכול לבקר את דרכי הייצור אבל כן אפשר לבקש נתונים על עובדי הייצור, האם הם חשופים לרעלים.

קרין : מציעה לקיים פגישה נוספת בין קרין לצוות המומחים של פורום אוויר נקי. יש הנחיות מפורטות כיצד לבצע דיגום, כולל הרכב הדלקים. לבקשתי לקבלת נתונים מחופש המידע הדו"חות חסרים מאוד בנתונים. אין הרכב הדלקים. ועל כך הערנו.

נדב : קרין נפגשה עם היחידה הסביבתית במודיעין והציגה להם את הנתונים, חלקם שותפים בפורום. ברמלה יש יחידת הוראה ופרויקטים בחינוך סביבתי. הסבנו אותם לנושא מפעל נשר. אכיפה – המטה נותן היתרי פליטה ואת האכיפה מבצע המחוז ולא המטה. המחוז אמר שהנושא בטיפול.

דרורה : מבקשת שהמועצה תפעל מול המשרד.

ענת : ישנם דברים שהציבור יכול לבצע והמועצה אינה יכולה לפעול בהם.

לסיכום : מהם הצעדים שיש לפעול כרגע :

קרין : - במאבקים ציבוריים אפשר להתייעץ עם גופים אחרים.

- ברמה המקצועית הדברים נעשים : בחינת ההיתר, הגשת הערות ובדיקה שהאכיפה אכן נעשית.

דרורה תתאם מפגש נוסף בין קרין לצוות המומחים של פורום אוויר נקי.

סיכמה : ענבל פרג